

WSM Nepal Express

Zestien avonturiers trokken eind 2019 naar Nepal voor een ervaringsreis vol actieve uitdagingen. De eerste opdracht startte al voor de reis. Elke deelnemer engageerde zich om minstens 2.000 euro in te zamelen voor GEFONT en NTUC, vakbondspartners van WSM in Nepal. Momenteel staat de teller op 52.000 euro! Kom mee naar het dak van de wereld en maak kennis met GEFONT en NTUC.

16 AVONTURIERS - 52.000 EURO

'JE STEM VERHEFFEN DOE JE MET VELEN SAMEN'

De eerste dag van de trektocht in de bergen zit erop. Na het avondeten – de dagelijkse dal bhat op basis van linzen en rijst– zien we onze gidsen en dragers druk in de weer met bamboestokjes en katoenen lapjes. Nieuwsgierig vragen wij wat zij doen. 'Wij maken magic sticks', is het antwoord. 'Morgen trekken we door een bos. Het zou best kunnen dat we enkele bloedzuigers tegenkomen. Met deze toverstokjes houden we ze op afstand.'

Enkele bloedzuigers is wel hét understatement van de reis. Het zijn er duizenden. Met de *magic sticks* – keukenzout in een doekje gewikkeld op een bamboestokje – proberen we ze van ons af houden. Het zout lost elke bloedzuiger als sneeuw voor de zon op. Gruwelijk, maar anders klimmen ze onopvallend in je schoenen, door je kousen of broek. Ze zuigen zich op je been vast en laten daarna een bloedende wonde achter. Ondanks de *magic sticks* doen ze dat met tientallen. Ongevaarlijk, wel met lastige jeuk tot gevolg. En grote hilariteit als bonus...

KLIMAATVERWARRING

Achter deze banale anekdote schuilt een tragische realiteit: begin oktober is de moesson – die met zijn regen een ideale omgeving voor bloedzuigers schept – eigenlijk voorbij. Maar ook in Nepal is het klimaat in de war. De voorbije jaren heeft de zomermoesson een merkwaardig lange *staart*. Boeren vertellen dat hij dit jaar ook twee weken later begon. Een probleem voor de gewassen op de velden. Met ook gevolgen voor het toerisme, want het trekseizoen kan pas later starten en wordt korter.

‘Een rem op de ontwikkeling van het toerisme’, zegt onze begeleider Lama Sherpa. ‘Nepal zou nochtans baat hebben bij een duurzaam uitgebouwd toerisme, waarin lokale partners betrokken zijn, met aandacht voor cultuur en natuur, toerisme dat ook de rechten van de werknemers respecteert.’

VROUW IN EEN MANNENWERELD

Wij zijn onze gidsen en dragers dankbaar voor de *magic sticks*. En voor nog veel meer. Tijdens de vierdaagse tocht dragen zij onze bagage, wijzen zij de juiste weg en bij glibberige passages steken zij een helpende hand toe. Ze bereiden het ontbijt en de picknick, koken evengoed het avondmaal, helpen zelfs onze wondjes te verzorgen... De meeste gidsen en dragers zijn Sherpa's, een van de meer dan honderd etnische groepen in Nepal.

Buiten het trekseizoen keren zij naar hun boerderijtje in de bergen gefont of zoeken ze werk in de stad. GEFONT, partner van WSM, verenigt deze berggidsen en dragers in de vakbond UNITRAV. Een van onze gidsen, Pudhoma Sherpa – ‘zeg maar Dhoma’ – is zeer actief in UNITRAV. Als vrouw is zij een buitenbeentje in deze mannenwereld. ‘Ik leerde het vak van mijn man’, zegt zij met enige gêne om haar gebrekkig Engels. ‘Ik doe het graag, maar de job is niet zonder gevaar. Elk seizoen zijn er ongevallen, soms met fatale gevolgen.’

Waarom zij vakbondswerk belangrijk vindt? ‘Als vrouw krijg je minder opdrachten dan mannen. Door vooroordelen of praktische bezwaren. Met vrouwen in dezelfde kamer slapen bijvoorbeeld, stuit vooral bij de mannen op weerstand. Daar kom ik tegen op.’

‘Kom vanavond in onze vrouwenkamer slapen’, nodig ik haar uit. Een voorstel dat zij gretig aanneemt.

‘DE WETTEN ZIJN ER’

’s Avonds toont Dhoma ons foto's van haar dochtertje van zes en vertelt verder. ‘Gidsen en dragers aanvaarden gemakkelijk te lage vergoedingen. De werkloosheid is hoog en het trekseizoen kort. Met UNITRAV verkregen wij twee jaar geleden hogere minimumlonen. Ook de verzekering bij ongevallen is nu beter geregeld. Toch zijn er geregeld problemen met de uitbetaling. De wetten zijn er, ze worden alleen niet altijd toegepast. Als individu heb je weinig macht, het is belangrijk dat we samen voor onze rechten opkomen. Je stem verheffen moet je met velen samen doen.’ Haar mobieltje gaat over. ‘Mijn dochtertje’, lacht ze verontschuldigend.

MEESTERWERKEN

Ons Nepalees avontuur startte een week eerder in Kathmandu, met een bezoek aan de boeddhistische stoepa Boudanath en hindoeheilgdom Pashupatinath. Beide godsdiensten vloeien in Nepal meesterlijk ineen. Van sommige religieuze gebruiken weten de Nepalezen zelf niet meer waar de oorsprong ligt. Op de mountainbike trekken we van daaruit naar Bhaktapur. De stad ademt historisch erfgoed. Tempels, gigantische beelden van hindoegoden, ragfijn houtsnijwerk... We weten niet waar eerst gekeken.

Tegelijk lijkt Bhaktapur nog altijd zijn wonden na de grote aardbeving van 2015. De heropbouw is volop aan de gang. Achter een anonieme gevel in een smalle straat ontmoeten wij Deepu, *home based worker* en lid van NTUC. Zij weeft tot tien uur per dag aan de prachtigste stoffen, stuk voor stuk

‘In Qatar verdien je een veelvoud van hier. Veel Nepalezen storten zich dan ook in dubieuze avonturen om in het buitenland te gaan werken. De hele samenleving is van deze arbeidsmigratie doordrongen: elke familie heeft wel iemand in het buitenland. De problemen van die arbeiders zijn talrijk, want vaak werken ze in onmenselijke omstandigheden. GEFONT breekt sinds jaar en dag een lans voor hen.’

>>

Na de trektocht luidt de opdracht: reis met het loon dat je tijdens je werkdag verdiende naar Chitwan, 160 kilometer naar het zuiden. Goed voor een rit van zo'n zes uur. Een aantal deelnemers boekt een zitje in de expressbus, wat zowat hun dagloon kost. De anderen willen die dag ook nog eten en gaan liften.

>> meesterwerken. Omgerekend verdient zij er tot acht euro per dag mee. Werken, koken, eten, slapen... Alles gebeurt in haar piepklein appartementje van drie op drie, waar zij met haar gezin leeft. Ook dit is Bhaktapur. NTUC verenigt deze huisarbeiders, geeft hen opleiding en informeert hen over de sociale zekerheid.

HET LEVEN ZOALS HET IS

We komen nog dichterbij *het leven zoals het is* wanneer we – alleen of per twee – in een gastgezin verblijven. De gastvrijheid is overweldigend. We ondervinden dat vrouwen hier niet allemaal zo strijdvaardig zijn als Dhoma. De meeste vrouwen die we zien, gedragen zich uitermate onderdanig. Ook Sarita, echtgenote van Bishal Adhikari en moeder van Nobel, samen een van de gastgezinnen. Tijdens het eten blijft Sarita kaarsrecht achter haar echtgenoot staan. Vader en zoon eten snel en behendig met hun handen, vergezeld van de nodige slurpgeluiden.

Wanneer zij klaar zijn, bedient Sarita zich. Onschuldig gebruik of symptoom van iets dieper?

WERKDAG

We verblijven niet alleen in een Nepalese familie, we gaan ook mee naar hun werk. De gastgezinnen zijn immers leden van GEFONT of NTUC. Jef en Carlo werken mee in een ziekenhuis. Jan en Danny rijden Kathmandu rond in een lijnbus. Hein vergezelt een taxichauffeur. Greet en Rik trekken naar een kledingfabriek. Hilde en Luc leven zich uit op een boerderij. Saar, Bart, Ellen, Dieter en Kim helpen mee in Pashupatinath, waar hindoes hun doden cremen. Lien en Mia maken een schooldag mee. Uiteenlopende werkplekken, met één constante: de mensen werken hard en lang.

TOT IN DE SLAAPKAMER

Onze volgende *challenge* is uitpluizen welke koopkracht een doorsneeloon biedt. We spreken tien kilometer verder af, aan het Phewa-meer in Pokhara. In groepjes trekken we op pad, niet gehinderd door regen, mist of taalbarrière. Wat kost de dagelijkse dal bhat, de school voor de kinderen, wat als iemand ziek wordt, hoeveel bedraagt de huur? De mensen die we aanspreken nemen de tijd voor een babbel, thee is nooit veraf. Een man toont zijn bescheiden boerderijtje, tot in de slaapkamer. Een dokter doet alle moeite om de prijzen van de behandelingen uit te leggen. Mensen leven uiterst eenvoudig. Wanneer iedereen aan het Phewa-meer is aangekomen, trekken we verder naar de *World Peace Stupa*. Daar start de vierdaagse trektocht in de bergen naar Panchase. De tocht brengt ongerepte natuur en prachtige uitzichten. En bloedzuigers. Waar de foto's mistige bergflanken tonen, zitten wij met ons hoofd in de wolken.

DUBIEUZE AVONTUREN

Na de trektocht luidt de opdracht: reis met het loon dat je tijdens je werkdag verdiende naar Chitwan, 160 kilometer naar het zuiden. Goed voor een rit van zo'n zes uur. Een aantal deelnemers boekt een zitje in de expressbus, wat zowat hun dagloon kost. De anderen willen die dag ook nog eten en gaan liften. Dat brengt hen onder meer in een pick-up, tussen zakken knoflook op een imposant landschap uitkijkend. Of in een overvolle auto in gesprek over werken in Qatar, waar je een veelvoud van hier verdient. Veel Nepalezen storten zich dan ook in dubieuze avonturen om in het buitenland te gaan werken. De hele samenleving is van deze arbeidsmigratie doordrongen, elke familie heeft wel iemand in het buitenland. De problemen van die arbeiders zijn talrijk, want vaak werken ze in onmenselijke omstandigheden. GEFONT breekt sinds jaar en dag een lans voor hen.

GEMENGDE GEVOELEN

Chitwan biedt authentiek plattelandleven: vissen in de rivier, samen met de vrouwen op het dorpsplein koken en daarna eten in een kring. De volgende dag trekken we de jungle in. We zien krokodillen en verse sporen van een neushoorn en van een tijger. 's Avonds komt het dorp tot leven. De vrouwen in traditionele witte kledij dansen met ons in een cirkel, de mannen voeren een stokkendans op. Geen betere afsluiter van onze laatste dag in Nepal.

Met gemengde gevoelens keren wij naar huis terug. Blij om de onvergetelijke ervaringen, weemoedig om dit wondermooie land en zijn gastvrije mensen achter te laten. Eén ding is zeker: in elk van ons zit voor de rest van ons leven een stukje Nepal.

IN THE PICTURE Lama Sherpa

'Nepal zou baat hebben bij een duurzaam uitgebouwd toerisme, waarin lokale partners betrokken zijn, met aandacht voor cultuur en natuur, toerisme dat ook de rechten van de werknemers respecteert.'

